

[15] Ἦνίκα τε αὐθις ἐπανιὼν ὁ χρόνος τὴν τοῦ θέρους ὥραν ἤνεγκεν, ὁ σίτος ἤδη ἐν τοῖς ληΐοις αὐτόματος ἤκμαζεν, οὐχὶ τοσοῦτος μέντοι, ὅσος τὸ πρότερον, ἀλλὰ πολλῶ ἤσσω. [16] Ἐπεὶ γὰρ ἐν ταῖς αὐλάξιν οὐκ ἀρότροις οὐδὲ χερσὶν νθρώπων ἐκέκρυπτο, ἀλλ'ἐπιπολῆς κείμενος ἔτυχε, μοῖραν αὐτοῦ τινα ὀλίγην ἢ γῆ νεργεῖν ἴσχυεν. [17] Οὐδενός τε αὐτὸν ἔτι ἀμήσαντος, πόρρω ἀκμῆς ἐλθὼν αὐθις ἔπεσε αἰ οὐδὲν τὸ λοιπὸν ἐνθένδε ἐφύη. Ταῦτὸ δὲ τοῦτο καὶ ἐν τῇ Αἰμιλίᾳ ξυμπεπτωκὸς τυχε. [18] Διὸ ἐκλιπόντες τὰ οἰκεία ταύτη ἄνθρωποι ἐς Πικηνὸν ἦλθον, οὐκ ἂν οἰόμενοι τὰ ἐκείνη χωρία διὰ τὸ ἐπιθαλάττια εἶναι παντάπασι τῇ ἀπορίᾳ πιέζεσθαι. [19] Καὶ Τούσκων δὲ οὐδέν τι ἦσσον ἐξ αἰτίας τῆς αὐτῆς ὁ λιμὸς ἦψατο, ἀλλ'αὐτῶν ὅσοι ἐν τοῖς ὄρεσιν ὤκνητο, τῶν δρυῶν τὰς βαλάνους ἀλοῦντες, ὥσπερ τὸν σίτον, ἄρτους τε ἀπ' αὐτῶν ποιούμενοι ἤσθιον. [20] Καὶ νόσοις μὲν παντοδαπαῖς, ὡς τὸ εἰκὸς, οἱ πλείστοι ἠλίσκοντο, ἔνιοι δὲ καὶ περιγενόμενοι διεσώζοντο. [21] Ἐν Πικηνῶ μέντοι λέγονται Ῥωμαῖοι γεωργοὶ οὐχ ἤσσωσιν ἢ πέντε μυριάδες λαοῦ λιμῶ ἀπολωλέναι, καὶ πολλῶ ἔτι πλείους ἐκτὸς κόλπου τοῦ Ἰονίου. [22] Ὅποιοι δὲ τὸ εἶδος ἐγίνοντο καὶ ὅτῳ τρόπῳ ἔθνησκον αὐτὸς θεασάμενος ἐρῶν ἔρχομαι. ἰσχυνοὶ μὲν καὶ ὠχροὶ ἐγίνοντο πάντες. [23] Ἦ τε γὰρ σὰρξ ἀποροῦσα τροφῆς κατὰ γε τὸν παλαιὸν λόγον ἑαυτῆς ἤπτετο, καὶ ἡ χολὴ τῷ περιόντι τὸ κράτος τῶν σωμάτων ἤδη ἔχουσα οἰκείαν τινὰ εἰκασίαν ἐς ταῦτα ἠφίει. [24] Προϊόντος δὲ τοῦ κακοῦ, πᾶσά τε αὐτοὺς ἰκμὰς ἐπελελοίπει καὶ τὸ δέρμα λίαν ἀπεσκληρὸς βύρση μάλιστα ἐμφορὸς ἦν, δόκησιν παρέχον ὡς ἄρα τοῖς ὀστέοις ἐμπεπηγὸς εἶη. Τό τε πελιδνὸν ἐς τὸ μέλαν μεταβαλόντες δαδίους τισὶν ἐς ἄγαν καυθεῖσιν ἐώκεσαν. [25] Καὶ αὐτοῖς μὲν ἀεὶ τὰ πρόσωπα ἔκθαμβά ἦν, ἀεὶ δὲ δεινῶς τι μανικὸν ἔβλεπον. Ἐθνησκόν τε οἱ μὲν ἀπορία τροφῆς, οἱ δὲ καὶ λίαν αὐτῆς ἐς κόρον ἰόντες. [26] Ἐπειδὴ γὰρ σφίσιν ἀποσβεσθὲν ἅπαν τὸ θερμὸν ἔτυχεν, ὅπερ ἡ φύσις ἐντὸς ἔκαυσεν, εἴ τις ἐς κόρον αὐτοὺς, ἀλλὰ μὴ κατὰ βραχὺ θρέψειεν, ὥσπερ τὰ ἐπὶ καιροῦ τεχθέντα παιδιά, οἶδε καταπέψαι οὐκέτι τὰ σιτία ἔχοντες, πολλῶ διεφθείροντο θάσσον. [27] Τινὲς δὲ τοῦ λιμοῦ ὑπερβιαζομένου ἀλλήλων ἐγεύσαντο. Καὶ λέγονται γυναῖκες δύο ἐν ἀγρῷ τινὶ ὑπὲρ Ἀριμίνου πόλεως ἄνδρας ἐπτακαίδεκα ἐδηδοκέναι, ὥσπερ ἐν τῷ χωρίῳ μόνας περιεῖναι ξυνέπεσε. [28] Διὸ δὴ τοὺς ἐκείνη πορευομένους ξένους εἰς τὸ

δομάτιον καταλύειν, οὔπερ αὐταὶ ὄκουν, ξυνέβαιεν. Οὓς δὴ καθεύδοντας διαφθείρουσαι ἤσθιον. [29] Λέγουσιν οὖν τὸν ὀκτωκαιδέκατον ξένον ἐξ ὕπνου ἀναστάντα, ἠνίκα αὐτῷ τὰ τοιαῦτα γύναια ἐγχειρεῖν ἔμελλον, μαθεῖν τε παρ'αὐτῶν ἀναθορόντα τὸν πάντα λόγον καὶ ἄμφω κτεῖναι. [30] Τοῦτο μὲν δὴ οὕτω γεγενῆσθαί φασιν. Οἱ δὲ πλείστοι τῇ τοῦ λιμοῦ ἀνάγκῃ ἐχόμενοι, εἴ ποῦ τις παρατύχη πόα, πολλῇ μὲν σπουδῇ ἐπ'αὐτὴν ἦεσαν, ὀκλάσαντες δὲ ἀνέλκειν αὐτὴν ἐκ γῆς ἐπειῶντο. [31] Εἶτα (οὐ γὰρ ἠδύναντο, ἐπεὶ πᾶσα αὐτοῦς ἰσχὺς ἐπελελοίπει) ὑπὲρ τε τῆς πόας [τε] καὶ τῆς χειρὸς πίπτοντες ἔθνησκον. [32] Καὶ γῆ μὲν αὐτοῦς ἔκρυπτεν οὐδεὶς οὐδαμῶς. Οὐ γὰρ ἦν τις ὅτω καὶ ταφῆς λόγος γένοιτορ ὄρνις μέντοι αὐτῶν οὐδεὶς ἤπτετο, οἷοι πολλοὶ σιτίζεσθαι πεφύκασιν νεκροῖς σώμασιν, ἐπεὶ οὐκ εἶχον οὐδὲν ὅτου ἐφεῖντο. [33] Σάρκας γὰρ ἀπάσας, ὥσπερ μοι ἔμπροσθεν εἴρηται, προδεδαπανῆσθαι τῷ λιμῷ ἤδη τετύχηκε. Τὰ μὲν δὴ ἀμφὶ τῷ λιμῷ ταύτη πη ἔσχε.